

FÜGGETLEN POLITIKAI UJSÁG

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
VIII., Rókk Szilárd-utca 14

TELEFON:

SZERKESZTŐSÉG 10-42,
KIADÓHIVATAL 10-42.

DÉLI UJSÁG

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN

ÁRA 2 FILLÉR

Méreteseink milliméter számítás szerint.

A szegedi bankgyűlés fiaskója. Elfogták Spektort, a harmadik bankrablót

Az alföldi függetlenségi pártok szegedi népgyűlése az önálló bankért.

— Kiküldött tudósítónktól. —
A magyar önálló bank üdvös és magasztos eszméjéhez méltóan folyt le vasárnap Szegeden az Alföld függetlenségi pártjainak népgyűlése.

Az Alföld metropolisa ez alkalomból fényes ünnepi díszítést öltött és a magyar nép kívánságai és óhaja impozáns módon nyilvánult meg.

Az egész magyar rónaság szíve dobbant meg egy fohászban a nép ajkán: Adassék meg nekünk az önálló bank!

De miért folytassam ezen hivatalos hangnemben a tudósítást arról a népgyűlésről, amely iránt előzetesen csaknem az egész ország kíváncsi figyelmé és az összes politikuskok feszült érdeklődése nyilvánult meg.

Minden olvasóm ismeri az önálló bank követelménye iránti tántoríthatatlan meggyőződésemet.

Mégis hírlaptudósítói tisztségemből kifolyólag a valósághoz hiven eleve is megállapíthatom azt az elvitathatlan tény: a magyar alföldi függetlenségi pártoknak az önálló magyar nemzeti bankért tegnap Szegeden megtartott népgyűlésének egész lefolyása szegyenletes fiaskó volt.

Megfőzték a külön bank híveit és leégték. Leégtünk; nem csupán a polgári forrósággal lezönlő napsugaraktól, hanem a szegedi polgárság leplezetlen közömbösségétől és indolenciájától...

De hát menjünk szépen sorjában. Szombaton délután csak néhány képviselő és egy-két újságtudósító jelent meg a nyugati pályaudvaron, hogy a gyorsvonattal a szegedi népgyűlés színhelyére utazzon.

Örvendetes szenzációt képezett Wekerle Sándor miniszterelnök váratlan megjelenése is, amit vérmesebb függetlenségi képviselők azon hírszéltekkel szerettek volna kapcsolatba hozni, hogy Wekerle a függetlenségi pártba lépni készül.

A képviselők egyike meg is tudakolta a miniszterelnöktől, vajjon nem-e Szegedre szándékozik velünk leutazni a népgyűlésre?

Az örökké mosolygó miniszterelnök azonban tiltakozó közmozdulattal sietett magától elhárítani ezt a hallatlan gyanúsítást és képviselőtársával egy elsőosztályú vasuti kocsiszakaszban foglalt helyet.

Wekerle csak a vasárnapi szünnapra való tekintettel dánosí birtokára utazott és Pilis állomásig igen élénken és derűlten társalgott utatársaival, a kik behatóan igyekeztek kapacitálni a miniszterelnöket az önálló magyar bank mellett és utóbb meglepődéssel konstataáltak, hogy Wekerlét sikerült a bankelkülönítés hívéül megnyerni.

Wekerle egyébként is igen jókedvűnek látszott. Bájosan mosolygott, szüntelen, talán afelőtti örömeben,

hogy nem őt emelte gróf rangra a császár, hanem a császári ház miniszterét, Aehrenthalt, holott Wekerle talán több jogaimet is szerzett magának erre a császári ház érdekei körül...

A szegedi pályaudvaron dr. Becsey Károly, szegedi országos képviselő és Kószó István függetlenségi pártelnökkel az élükön számos tagból álló fogadó bizottság várta a fővárosi vendégeket, hogy őket kalauzolják és elszállásolják.

A vonattal érkezett kevés vendég pedig szegyenkezve, észrevétlenül a saját lábán sompolygott be a köznap színezet viselő és teljesen közömbös hangulatot tanúsító városba.

Csak türelem. A vendégek zöme és a nagyszámban jelentkező függetlenségi képviselők bizonynyal majd csak vasárnap reggel fognak megérkezni.

Este ismerkedési estély volt a „Profétában”. Ezen a pártelnökökön kívül már az alföldi pártkörök kiküldöttjei közül mintegy hatvan és 6-8 országgyűlési képviselő jelent meg.

A szegedi intelligencia, a kereskedői és iparos körökből, a köztisztviselőkből és a honorációról osztály tagjaiból talán egyetlenegy sem.

Vendéglátó gazdám eselődéségtől hallottam, hogy este a város vendégeinek tisztelőre fáklásmenet is volt, amely minden különösebb baleset vagy elgázolás nélkül folyt volna le.

Vasárnap reggel tíz óra felé a Kossuth-szobor előtt (a Lajosé, nem a Ferencé) elterülő térségen mintegy 200-300 érdeklődő tolongott.

Nagyobbbrészt szegénysorsú polgáremberek, falusiak, de főleg a szegedi tanyások. Jóképű mándlis gazdák vagy földművesek, egynehány szavazó civis; sajnos a feleségeik nélkül.

Azután sok rendőr és tűzoltó, meg néhány helybeli és vidéki újságtudósító is.

A verőfényes nap teljes pompájában ragyogtatta fényes sugarait; jobban mondva tüzes istennyilák forrasztottak az emberi koponyákban a több kevesebb agyvelőt.

Csaknem elviselhetlen forróságban vonultak föl most a népgyűlés színhelyére zászlóik alatt a vidéki függetlenségi pártkörök képviselői és kiküldöttjei. Csaknem az összes alföldi pártkörök küldtek képviselőket és lehetnek összesen vagy kétszázan.

A népgyűlés hivatalos szónokai, az elnökség tagjai és mintegy 30-35 országgyűlési képviselő a Kossuth-szobor tövében felállított tribünön foglaltak helyet.

Megjelent Kelemen Béla szegedi főispán is, aki éppen tegnap nyilatkozott egy ottani hírlapban az önálló bankról. A főispánnak nem sürgős a külön bank. Szerinte lassan kell haladni, lassan. Ráérünk az önálló vámmal és a külön bankkal 1917. évig. Addig még főispán akar maradni.

A főispán ur éppen a Kossuth-szobor tövében foglalt helyt. A szobor a nagy hőiségtől megmozdulni látszott és a jobb kezének lefelé mutató ujjá éppen a főispánra látszott mutatni: — ime,

egy ál-függetlenségi a bank népgyűlésén...

A függetlenségi párt képviselői közül megjelentek a többek közt: Holló Lajos, Lázár Zuárd, Fülöp Károly, Steiner Ferenc, Rókk István, Lányi Mária, Hajdu Frigyes, Zakariás János, Fried Lajos, Szemere Huba, Mahler György és még több ismert tagja a bank-csoportnak.

Bánffy Dezső báró, akit pedig nagyon vártak, nem jelent meg.

A szegedi dalos-kör elénekelt a Himnusz.

Ezután Becsey Károly lépett a szószoki emelvényre és felolvasta Justh Gyula képviselőházi elnök levelét:

— Honfiumi üdvözlétem és változhatlan nagybecsülésem nyilvánítása mellett szíveskedjél a népgyűlés előtt nevében kijelenteni, hogy megingathatlan erős elhatározásom a Magyarország gazdasági önállósága, függetlensége érdekében megindított nemzetközi küzdelmet a legnagyobb erélyvel és elszántsággal folytatni, mindaddig, míg küzdelmünk sikerre nem vezet.

Majd Kószó István, a függetlenségi pártkör elnöke lendületes beszédben üdvözölte a népgyűlésen megjelent vendégeket.

Majd Holló Lajos mondott, a nagy meleg dacára is, nagy szószoki lendülettel előadott, nagyobb szabású beszédet.

A bankküzdelem ezen agilis és buzgó vezére az önálló bank érdekében újból nagy hévvel és meggyőző erővel csoportosította azon érveket és indokokat, amelyeket tollal és szóval már gyakorlta vitt ütközetbe és mindenki előtt eléggé ismeretesek. A kitartó, szívós, lankadatlan küzdelemre buzdította hallgatóit és tántoríthatatlan harcot hirdetett a bankelkülönítés kivívására.

Holló beszédét zajos tetszésnyilvánításokkal kísérte a népgyűlés egész hallgatósága.

Utána Balogh Ernő orsz. képviselő mondott igen formás beszédet, temperamentumos előadásban. Főleg a bankközösség híveit támadta igen élesen. Hevesen kikelt Szeberényi brassói beszámolója ellen is. Jellemző volt a népgyűlés hallgatóságára, hogy a Szeberényi nevének említésekor a közönség éljenezni kezdett.

Majd közkívánatra Zakariás János orsz. képviselő lépett a szószoki emelvényre. Főleg a királynak az önálló bank felállítására elleni tiltakozását tette éles bírálata tárgyává és nagy tetszés között fejtegette, hogy ha annak idején a császár háromszori vetője dacára megerősítette Luegerl a bécsi polgári méltóságban, úgy utóvégre bele fog nyugodni a bankszétválasztásba is.

Végül Becsey elnök felolvasta és kihirdette a népgyűlés egyhangú határozatát, mely szerint „az alföldi függetlenségi pártok követelése az önálló nemzeti jegybanknak: 1911. január 1-én való felállítását.

Az elnök javaslatára a népgyűlés táviratilag üdvözölte Kószó Ferencet, Justh Gyulát és az önálló bank másék

lékes harcosát Apponyit. (Ez utóbbi némi halk ellenkezés mellett).

Az egyébként nem túlságosan lelkes hangulatu népgyűlést a Szózat élénklésével fejezték be.

A népgyűlés színhelyét övező és körülzáró épületeken semmiféle díszlet vagy lobogódísz alkalmazva nem volt. Az ablakokból még csak kíváncsi nézőközönség fejei sem mutatkoztak.

Igy folyt le a szegedi népgyűlés.

Legújabb

Elfogták Spektor Ábrahámot

Egy szép hölgyvel akart Oroszországra utazni.

Máramarosziget, aug. 22. A Körösmezőre érkező vonaton ma elfogták a harmadik fiúmei bankharamiát, Spektor Ábrahámot. Egy elegánsan öltözött hölgy kíséretében utazott és a határrendőrség felszólítására olasz utlevéllel igazolta magát. De a rendgyével együtt letartóztatták és Máramaroszigetre szállították.

Sport

Fehr Armand bookmakernél (VI., Teréz-körút 1/c.) kedvező feltételekkel lehet fogadni.

BUDAPESTI VERSENYEK

I. Víztorony-díj. 3000 K. 2500 m. 1. Feszes (Janek). 2. Ténsaszony (Ulrichshoffer). 4 h. 10: 12.

II. Eladóverseny. 2000 K. 1500 m. 1. Sonnwendstein (Janek). 2. Alabárd (Nosal). 3. Titi II. (Peska). 4 h. — 6 h. 10: 17.

III. Csömöri-díj. 3000 K. 1400 m. 1. Gracieuse (Schersin). 2. Kunilinde (Pretzner). 3. Rugany (Smutny). 1 h. — 5 h. 10: 29. 20: 23, 22.

IV. Kettős ivadékverseny. 20.000 K. 1100 m. 1. Trafalgar (Miles). 2. Mutaték (Carlslake). 3. Kopie (Aylin). Futottak még: Balaton, Miska bácsi, Rascal. Fejh. — nyakh. 10: 23. 20: 33, 48.

V. Kétévesek eladóversenye. 2000 K. 1000 m. 1. Oronka (Hewitt). 2. Ruszt (Coskeram). 3. Akác (Ulrichshoffer). Futottak még: Jesnité, Minister, Teringette, Dunciad, Palkó. 2 h. — 2 h. 19: 44. 20: 29, 28, 27.

VI. Weiter handicap. 3000 K. 1000 m. 1. Klaris (Pretzner). 2. holtverseny Grasshopper (Janek). 2. holtverseny (Carlslake). Futottak még: Motolla, Hanum, Jurgis, Mayenne, Adige, Majd, Rosebud, Papucs. Fejh. — holtv. 10: 34. 20: 29, 36, 45.

VII. Kétévesek versenye. 3000 K. 1. Granville (Carlslake). 2. Ikkal (Hewitt). 3. Galloway (Coskeram). Futottak még: Royalist, Baby, Minednem. 1½ h. — 3 h.

Dávid Léb Magdeburger

Egy Kohn nevű német írónak „Ghetto bilder” című hagyatékában van egy novella, amelynek David Léb Magdeburger a hőse. Jellemrajzának kezdetén ezt a hőst beugatták a kutyák a kormányzó palotájába. „Mit keres itt ez a zsidó!” kiáltotta a kormányzó, egy XVI. századból való kormányzó hangján s rádörögött aranyujtásos inasára, hogy a zsidót, akinek David Léb Magdeburger a neve, dobják ki. A zsidót nem kellett kidobni. Ment magát. Ment félelemtől megriadtan korbácsolva lábait ama benső vágyakozással: vajha a kapun már túl volna. Az inasok nem vonszolták, hanem kísérték s mert lusták voltak, nem bucsuztak tőle rugással, hanem a kapuig, a vasrácsos kapuig kísérték.

A vasrácsos kapu volt a Dávid Léb Magdeburger szerencséjének megalapítója. Hitének szenvedő sorának osztályosai közül ketten a vaslécek részen át meglátták, hogy Dávid Léb Magdeburger diszkuszióval vonul ki a kormányzó palotájából. Amint látták, úgy hitték, s mert abban az időben beljebb kerülni egy kormányzósági palotába, a legnagyobb földi üdvösséget jelentette a ghetto zsidójának: érthető csudálkozással fogadta Dávid Léb Magdeburger, a toprongyos zsidó, a senki zsidó, a hitközségi elnökének meghívását s azt a megtisztelő megbízást, hogy hosszunapon ő fújja a tehén-szarvából készített kürtöt. Ez vala ugyanis Dávid Léb Magdeburger vágya, amely után hasztalan sóvárgott. És terjedt a hír a ghettoiban, betöltvén a ghettonak minden zugát, hogy minő megtiszteltetésben részesült a kormányzósági palotában Dávid Léb Magdeburger. Lám, e megtiszteltetésre miként alázkodott meg a hitközségi elnök, rábízván Dávidra a kürt fuvását. Hiszen a hitközségi elnök is járt már a kormányzónál, de soha diszszolgák ki nem kísérték. S aztán egyre türelmetlenebbek lettek a felekezetheliek a hitközségi elnökkel szemben. Miért ül az elnöki széken, mikor azon a helyen sokkal többet tehetne Dávid Léb Magdeburger, a kormányzó barátja.

Ez a hit aztán egyetemes meggyőződéssé izmosodott s Dávid Léb Magdeburger már hitközségi elnök, aki előtt hitsorsosai hajlonganak s akinek hatalma már oly nagy, hogy egyszerűen elkobozza Eötvös Károly mandátumát és ráruhazza Szerényi Józsefre.

Wekerle nem utazik

Telhat utazik

A lapok hírül hozták, hogy Ischlbe utazik Wekerle Sándor. Lecepott a hírre a hivatalos cáfolat, hogy Wekerle csak Klopodiába utazik, hogy Budapesten át visszautazhassék Klopodiába. És, ha az a két birtoktest képes ahhoz, hogy a miniszterelnök utazása megfigyelőit félrevezesse, amint mi ismerjük Wekerle Sándort, képes arra is, hogy még egy birtokot vásárol, vagy kettőt is. Egyet az ország északi, a másikat a déli határán. Négy helyre utazván egyszerre, kiannyozhatja aztán, hogy nem a nagy

hely egyikére utazott, hanem Bécsbe vagy Ischlbe. Ugyanez a módszerrel utazik Wekerle politikája is. Négyfelé, azt hiszed, Apponyi felé, Justh felé; Apponyi felé újra kitéréssel Andrássyhoz, Bécs-Ischl felé s a legritkább esetben önmaga felé.

De szemes a politika. Ha ő megfigyelhet másokat, megfigyelték őt is. A miniszterelnök a kémrendszerrel szembe helyezkedik az ellenzéki kémrendszerrel. Ha el tudja utazását titkolni itthon, vagy Klopodia—Dános helyett mégis Ischlbe utazik: ott az ischli ember, akinek sürgőnye, telefonja leleplezi az inkognitó látogatót, akár Wekerlénak hívják, akár valaki másnak. Nem mese, de valóság, hogy a politika detektíveket mozgósít, akik lajstromozzák, hogy kik jelentkeztek udvarlásra s kikkel tanácskoztak, ez vagy az a politikus. E sorok írója tud egy esetről, amikor illetékes helyen jelentették: hogy egyik politikus Samassához fordult be a Teréz-körúton. Most, alig két perc előtt. „Most, alig két perc előtt?” hangzott a válasz. No hát, azt mi már nem most tudjuk, hanem tudtuk két perc előtt.

Beavatották lelkében ez okon keletkezik kételkedés a Wekerle cáfolatára. Ha ő nem utazik, akkor bizonyosan utazik. Minden bizonynyal utazik, csak bevárja, hogy Apponyi és Justh hadakozása melyiknek szerzi a győzelmet. Akié a többség: azé Wekerle.

Bankrablásról, bankrablókról

Az Abbazia-kávéház kerek asztalának egyik tagja, aki nevezetes arról, hogy koponyája gyűjteménytára a mult eseményeinek, rabbi Akiba mondásával: „Semmi sem új a nap alatt” indította meg beszédjét a bankrablásról és a bankrablókról.

— Budapest, — így folytatta, — 1856 szeptember havában történt bankrablás, a Régi posta-utcában, egy földszinti házban, amelynek kapubejárataból nyílt az ajtó a Luftschitz bankházába. Hát ez a bankház nem volt modern bankház. Csak olyasféle volt, aminő most egy-egy zálogkövetítő hivatala valamelyik kisebb utcában. A forgalma sem hasonlított a mai bankházakéhoz. Váltó nem volt, csekk se volt, takaréket is alig volt. A bankár a maga vagyonát forgatta s adott pénzt kötelezőre, beváltott idegen pénzeket, zálogot vett, amely lehetett termény is. A Luftschitz bankár boltjában sok zsák volt teli búzával vagy zabbal.

Déltajon történt, hogy két idegen ember tért be a Luftschitz bankházába. Az egyik olasz aranypénzt kínált beváltásra s míg az öreg bankár belemerült az arany-vizsgájába, a másik idegen megragadta a karját, hát-rakította, lerántotta a padra, mellére térdelt. A másik zsebkendőjét dugta a bankár szájába. A rablók elfelejtették a bank ajtaját bezárni s így történt, hogy a bankár egyik kifizetője rájuk nyitotta az ajtót éppen akkor, amikor a bankár szekrényét fosztogatták. A kifizető, 17—18 éves subanecot, leütöttek, de menekülniök kellett, mert a fiu ordítása kihallatszott az utcára. A rablók sok aranyt és ezüstöt raboltak s talpra állították az egész rendőrséget. Persze az akkori rendőrséget, amely szívesen kibújt a nehéz feladatok teljesítése alól s a bankrablók üldözését rábízta a vidéki pandurokra ama hitben, hogy a rablók vagy Sobri Józsi, vagy Rózsa Sándor bandájából valók.

Két hét multán a bécsi rendőrség fogott el két spanyol származású fiatalembert. Tolvajlason érték őket Schwarzenberg herceg palotájában. Ezek voltak a Luftschitz-bank rablói. Megvallották. Hamarosan ki is végezték őket. Budapesti merénylőjüknek a kifizetőiu áldozatul esett.

Divatos férföltönyt, vagy felöltőt készítik merték után 25 koronáért a legjobb szövegekből finom kivitelben Lichtman Sándor szabómester Budapest, Rottenbiller-utca 4 A sz. Vidékre minták bérmentve.

Törvényjavaslat a légi utazásról.

Igazolványos utazók.

Már a delegáció öszi ülésén bejelentette a közös hadügyminiszter, hogy a külügyminiszter intervenciójára törvényjavaslatot dolgoz ki a léghajózásról és a repülőgép közlekedéséről, a monarchia határain belül. A léghajók és repülőgépek használata csak olyan utasoknak lesz engedélyezve, akik a katonai hatóságtól erre engedélyt kaptak s külön engedély szükséges ahhoz, hogy az utas fényképező készüléket is vihesen magával. Ilyen igazolványhoz kizárólag olyanok juthatnak, akik bizonyítani tudják utazásuk tudományos célját. Szigorú büntetéssel sújtja a törvénytervezet az olyan léghajó- vagy repülőgéptulajdonost, aki igazolvány nélkül szállít utast. Külön rendelkezések fognak lenni olyan helységeken való légi átvonuláshoz, ahol várak vagy erődök vannak. Gyanus eseteknél a léghajót vagy repülőgépet villamos jelzéssel szólítják fel a leszállásra, ellenesetben üldözik azokat.

Idegen országok légi utasairól nemzetközi törvényt készítenek elő s a tervezet elkészítésével Franciaországot bízták meg.

A városi telkek.

— Licitáljunk. —

Nem kommentálunk, csak illusztrálunk. Városi telkek kerültek árverésre a Baross-téren. Árvertek rá ketten, akik az árverés előtt közös megegyezésre jutottak. Az egyik árverezőnek, akinek a szélső telek kellett, árverezett a közönségre, hogy aztán a másik, akinek a közönség telekre volt vágyódása, magános elhagyatóságában még előbb juthasson a szélső telekhez. Így is történt. De árverés után az, aki a közönség telekre reflektált s a szélsőt vette meg, már számítgatni kezdte, hogy a szélső telek többet ér sokkal, mint a mennyiért ő hozzá jutott s a társ részére megvásárolt telek átengedéséért 150.000 korona hasznót követelt nyomban a helyszínen. Megjegyeztük, hogy az árverés után a közönség telek reflektánsa vette át a szélső telekre reflektáló ideáját: hogy a telekre hotel épít. Holott a fővárosi telkek elértékesítésénél kikötötték, hogy az árverésen vásárolt telekre kizárólag bérház építendő.

Egy csöndes szemlélő.

Csillárok, vas- és rézbutor, világítási berendezések, iparművészeti cikkek
DITTRICH és KOMLÓS
okl. mérnökök
Budapest, V., Nádor-utca 2. sz.

Ujdonosságok

— Komlói Emma a Király-színházban. A színpad országában az új szezon küszöbén nem lesznek jelentős változások. Egy szenzáció van csak, hogy a Király-színház megnyerte primadonnának Komlói Emmát. Amire már áhított az utóbbi években az operett kedvelő közönség: van megint egy operett-dívánk, aki énekelni tud és játszani. Akiben Ötvös Gitta mozgékony-sága és Petrás Sári kedvessége is megvan. A két ex-primadonna népszerűségének lejárató ideje a jövő héten lesz, amikor Komlói a „Mohamed paradicsoma” című operettben fogja a címszerepet eljátszani. Petrás és Ötvös ezúttal nem vetekeszenek egymással, szépen hűsülni fognak egymás mellett, a Komlói Emma művészetének árnyékában. Hogy mennyire érezte ez a két színésznő az elmulást, arra nézve jellemző az a sok kőszá híj, ami napvilágot látott egyes lapokban. Petrás hol egy 46-ról esett le, hol megszökött egy gazdag

és régen született izraelitával. Ötvös Gitta viszont a nyárspolgári csab-életre ment és nyakra-főre udvaroltat magának egy hájas pénzeszsáktól. Mindez azonban csak kétségbeesett erőlködése a régi dicsőség visszaszerzésének. Fura egy kicsit, de amikor művészi eszközzel nem lehet megszerezni a népszerűséget. Színházi habitúék, imádói a két hulló esillagnak, halljátok a hamisságot? Boruljatok le és nézzétek egy új esillag feltűnését.

— Dr. Wettenstein Tüdőbeteg-Szanatórium Részvénytársaság. A dr. Wettenstein Tüdőbeteg-Szanatórium Részvénytársaság egy millió korona a laptkével alakult meg, elnöke Wettenstein József dr. orvos, ügyvezető alelnöke Schwarz Ernő dr. ügyvéd lett. A részvénytársaság a kedvező fekvésű margitligeti sanatóriumot vette meg, amelyet tüdővészések sanatóriumává fog átalakítani. Ezenkívül a fővárosban, Rákóczi-ut 18. sz. alatt nagyméretű ambulatóriumot létesít, mely már augusztus 5-én megnyílt, még pedig d. e. 9—11-ig és d. u. 2—4-ig történő rendeléssel. Ugy a sanatórium, mint az ambulatórium igazgató-főorvosi teendőit Wettenstein József dr. orvos fogja ellátni, aki mindkét helyen az ő sajátos és gyakorlatilag kitünően bevált gyógy-módját fogja alkalmazni. Wettenstein József dr. tudvaleg a „Comau” elnevezésű tüdővészellenes szer feltalálója, aki ezen szerével köztudomásúlag már eddig is több száz tüdővészest mentette meg az életét. Az ismételt sanatóriuma folyó évi szeptember hó 1-én nyílik meg. Rákóczi-ut 18. szám alatt lehet jelentkezni, ahol egyúttal prospektusok is állanak a közönség rendelkezésére. A dr. Wettenstein-sanatórium rt. tüdőbeteg ambulatóriuma e hó 5-én nyílt meg Rákóczi-ut 18. szám alatt, ahol d. e. 9—11-ig és d. u. 2—4-ig folynak a rendelések dr. Wettenstein József igazgató-főorvos vezetése alatt. Az ambulatórium mellett levő központi iroda elfogad előjegyzéseket a sanatórium számára is.

— Dadogók vizsgálata. A Skultéty Lajos vezetése alatt levő beszédhibások kurzusának nyilvános vizsgálata e hónap 25-én, szerdán délelőtt 9 órakor lesz a piaristák főgimnáziumában a Kötő-utca 5. számú bejáratánál levő I. A. osztályában. Az érdeklődőket szívesen látják.

— Nines a teremtsében vesztés, csak én, így kiáltott föl tegnap este az a sok fővárosi és vidéki ember, aki azért kereste fel a főváros legkellemesebb és legélvezetesebb kávéházát, a Váci-körút 45. sz. alatti „Új Idők” kávéházat, hogy ott a S o v á n k a A n t a l és zenekarának művészetében gyönyörködjek; de miután a szép, tágas kávéházi termekben egyetlen üres helyet sem kapott, onnan busan távoznia volt kénytelen. De hát ami kézik, az nem mulik. Sovánka Antal és kitünő zenekarával szerződés köti az „Új Idők” kávéházba és így ma, holnap, holnapután és még sok estén át ezután is módjában lesz bárkinek élvezni a híres cigányprimás klasszikus előadásait. Kitünő kávéházi italokról és legjobb minőségű hideg ételekről pedig a derek kávéház-tulajdonos, Kállai Jenő ur bőven gondoskodott.

— Elmennék én, de nem tudom hová? mondja sok fővárosi családapa és számos vidéki, aki az estét szépen, kellemesen és élvezetesen szeretné eltölteni. Pedig ezt a szándékát legkönnyebben megvalósíthatja, ha ellátogat Kallós Márk „Király-kávéházába”, Erzsébet-körút 53. sz. alatt, ahol esténként Csóka Józsi hírneves cigányprimás és kitünő zenekara hangversenyez. A jó régi és a kedvelt legújabb magyar nótákat kevés cigányprimás tudja olyan tökéletességgel érvényre juttatni, mint ez a méltán népszerű cigányzeneművész.

Lakásbérleti szabályok. Irta: Pongrácz Jenő dr. ügyvéd. Az 1909. november 1-én életbelépő új lakásbérleti szabályrendelet magyarozatát bocsátotta a cím alatt a könyvpiacra a szerző. A könyv magában foglalja a szabályrendeletnek a belügyi és igazságügyi miniszterek által eszközölt módosítások alapján készült végleges szövegét és annak szakaszonkénti terjedelmes magyarozatát, a felmondási ügyekben követendő bírói eljárás szabályozó igazságügyi miniszteri rendeletét és annak magyarozatát.

Szerkesztői üzenetek

Mozibaráti Rákóczi-ut. Ön tőlünk kérdezi, hogy a nemzet első műintézete közvetlen tözomszédságában „működő” Apolló-színház (!?) hogyan tudta Budapest székesfőváros tanácsától játszási engedélyének meghosszabbítását készíttetni? Még pedig nem kevesebb időre, mint négy évre. Kérdésére egyszerű rövidséggel csak a következőket felelhetünk: A Neumann és Ungerleider vállalkozó-cég tulajdonát képező, a Rákóczi-úton levő „Apolló”-színház újabb játszási engedélykérő iratát válemy fővárosi „kijáró” óriási panamak útján eszközölte ki. Ugy áll a dolog ugyanis, hogy a fővárosi közmunkatanács több ízben szorgalmazta, hogy a fővárosi lakásinség megszüntetésére az üres telkek tulajdonosait minden lehető módon kényszeríteni kell arra, hogy különösen forgalmasabb utvonalonon fekvő telkeket meglőbb bérházakkal építsék be. Kíváltképp az építkezési iszonyban szenvedő Kassalik-családot szándékoztak ezzel az építkezésre szorítani. A Kassalik-családnak tulajdonát képezi ugyanis az a hatalmas kiterjedésű telektömb, amely a Rákóczi-ut frontján a Népszínház-utcaig, a Népszínház épületének tözomszédságában terül el. Ezen a telken építették föl a Neumann és Ungerleider urak vezetésé alatt álló Projektográt című vállalat az ő hirhedt „Apolló”-moziját. A mozi tudvalevőleg óriási látogatottságával busás jövedelmet hájt az élelmes vállalkozóknak és ekképp felette árt az Apponyi gróf jóvoltából a Népszínházba telepített Nemzeti Színház anyagi és erkölcsi érdekeinek. Az Apolló bérleti és játszási engedélye ez év tavaszán járt le és Neumann meg Ungerleider urak a talpukat futkosták véresre abbéli fáradozásaikban, hogy a „mozi” előadási engedélye meghosszabbíttassék. A beavatottak állítása szerint, érdekeik előmozdítására még egy valóságos főhercegnő támogatását is sikerült megnyerniök. A fővárosi tanács eleintén csak egy évi időtartamra volt hajlandó az előadást engedélyezni, de később azé lelemes vállalkozók, a közmunkatanács javaslata ellenére és a Nemzeti Színház vezetőségének erélyes tiltakozásai és óvásai dacára, bizonyára befolyásos és nyomatókos közbenjárók segítségével mégis ki tudták eszközölni bérleti és előadási joguknak négy évre való meghosszabbítását. Mert hát Ungerleideréknek is van ám egy kis panamájuk, nemcsak a Kornai Bertának... — **Neurasthenikus. Kolozsvár.** Önnek teljesen igaza van. A fővárosban most dúló tömeges szanatórium-alapítások mindenben hasonlítanak és élénken emlékeztetnek az annakidején elfajult hitelszövetkezeti alapításokra. Ezek a szenvedő emberiség zsebeit, amazok a testi bajait kívánják, természetesen busás kamatára, gyógytánál. Kezelésre szoruló paciensek hiányában szükölködő fiatal törekvő orvosok, családtagok és tökepénzes barátok segédelmével a jövedelmezőnek ígérkező szanatórium alapításhoz fognak és a nagyszabású üzleti reklám segítségével bizakodnak a béléltzsebé „betegek” tömeges jelentkezésében. Nem vonatkozathatók ide természetesen azok a valóban szociális hivatást teljesítő intézetek és szanatóriumok, amelyek a tudomány vívmányainak eszközével fölszerelve működnek az emberiség testi épségének megóvása érdekében. A tisztán üzleti spekulációra alapított szanatóriumok közé sorozhatók a sok többi efafta vállalat közt a dr. Pajor vas-utcai és legújabbban a dr. Jakabfője Liget-szanatórium is. — **Vagyonbukott. Szeged.** Az ön bajára nem tudunk orvosságot. Szerezzen be magának egy „Rops”-gyorsforralót, attól minden veszély és kockázat nélkül tüzet fog és lángba ború az egész, kislejtésére méltó árukészlete. A felelősséget azután bátran a „Rops” részvénytársaságra háríthatja át. — **L. K. Arad.** Azt tanácsoljuk önnek, hogy csakis valamely lelkiismeretes, megbízható és gyakorlott fogorvost keresen fel. Ne üljön föl különböző fogtechnikusok arcképes és képtelen reklámjainak.

Lóverseny pályázatunk

50 koronás Szt.-István-díj pályázatunkat — Ridolfi és Arvaleány helyezése miatt — senki sem találhatta el. Pedig nagyon sok pályázatot küldtek be hozzánk. A pályázat eltalálásához még legközelebb jártak: Halász Béla (VII. István-ut 27.), aki Ridolfit jelölte első helyen és Rouquint a második helyen és de. Majo Sándor (IV., Károly-körut 10.), aki Rouquint jelölte győztesnek és Ridolfit harmadiknak. Arvaleányt alig egy-ketten vették kombinációba. Igaz is, hogy a Petánovits-lónak még a Nyári handicapban aratott győzelmé után sem lehetett esélyt adni, annál kevésbé a győzelmé előtt, mert mindig csak közepes formákat mutatott. A legtöbben természetesen Hirnök 11.-öt, Bocaciot, sőt Hadnagyot és Stixenstein is kombinációba vették, pedig a jobb hároméveseket — nagy sulyuk miatt — sohasem indítják a Szt.-István-díjban. Jövő számunkban ismét kiirunk egy lóversenypályázatot.

Közgazdaság Hétfőtől — hétfőig

A kormány nem a könyörület jegyében született meg. Exisztenciákat tiport és taposott, magánvagyonukból dobálta k azokat, akiket pártpolitikai szemüvegben darabontságot fedezett fel a kiváltképpen a belügyminisztérium járta ropogósan a kegyetlenség haditancúat. Jaj volt a darabontnak; duplán jaj annak, aki Tisza nevét emlegette ideálknak. Minő változás! A kegyetlen minisztérium átalakult a nagylelkűség minisztériumává. A minisztérium könyezik. A nyilvánosság előtt könyezik. Impozáns sirása most zajlott le ama nagyszerű tényben, hogy egy edzett borhamisitónak, akinek székhelye Tapolcán van, jól kiérdemelt börtönbüntetését pénzbüntetésre változtatta és azt is 200 koronáig leenyhítette. Hirtelen megindultsághöl-e, vagy állandósított nagylelkűségből; nem tudjuk. De tudjuk azt, hogy a könyörítéletet nem Latkóczy közvetítette a nagy hamisító számára, akinek a hamisításban szövetségese, fiatal fia, aki a tiznapos börtönbüntetését megbirja, Bécsben várja büntetésének elévülését. Egy esztendő nem a világ. Addigra elévül.

Csütörtökön délelőtt nevezetes közgazdasági vállalatot nyitnak meg. A főváros kenyérgyárát. Lesz olesó és jó kenyerek, ami nem nekünk fáj, hanem a pékeknek, akik korlátlanul uralkodván, nagyzási hóbortba estek s már-már téglakartelnek képzeltek magukat. Valószínű, hogy a kenyérgyáron elvesztik népszerűségüket a demokraták a pékek közt. Ezt az új módi péknyaktól ók építették s míg készen nem állott, azt hitték, hogy ez a párt is a magánhaszonért riadoz elveket. Pláne, mikor kommunalis elvekről van szó. Hanem Bíró Henrik, a demokratapárt öklelője, addig viaskodott, míg az elv testet öltött.

Közgazdaságról lévén szó, ebben a rovatban kell megemlékeznünk arról a mesés estélyről, amelyet Hűvös József adott Marienbadban s amelyre Edvárd király meghíva volt. De meg voltak hiva és megjelentek Márkus Miksa udvari tanácsos, Glück Frigyes. Amon fővárosi bizottsági tagok s még igen sokan olyanok, akik töltött káposztán tartják a marienbadi kurát. Közé volt ennek az estélynek a közgazdasághoz. Állítólag azért, mert Hűvös József bejelentette, hogy Budapestnek olyan közlekedési meglepetést szánt, amelyvel elsőnek robog be a világvárosok sorába. Hogy mi ez: senki nem tudja. Talán csak nem hozza Hűvös a léghajós villamost?

Felelős szerkesztő: **Dr. ACZEL SÁNDOR.**
Helyettes szerkesztő: **Dr. VÉCSEY MARCEL.**

ROYAL ORFEUM
Erszébet-körut 31. • Telefon 110-22.
Budapest szenzációja a „Royal Orfeum” új műsora!
A nézőtér hűvös! A hangulat forró!
Kezdete 8 órakor.
A téllkertben — éjszaka 12 órakor — 16 tánc attrakció. ROYAL-CABARET.

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17.
Az augusztusi műsor szenzációs sikert aratott!
16 attrakció
Az előadás kezdete 8 órakor.
Jegyelővétel 10—1-ig és 3—8 óráig a nappali pénztárnál.
A téllkertben reggeli 5 óráig **Vörös Elek** előadózenekara hangversenyez.

A Budai Szt.-Lukácsfürdő
Nyuszállodájában és Thermszállodájában lakás telek ellátással naponként 10 K-tól feljebb. Minden szoba kilátással a Dunára.
Kénes iszapfürdők, iszapbrogatások

Schlick-féle vasöntőde és gépgyár részv.-társ.
Budapest, VI., Váci-ut 45—47.
Készítményei: borszivattyúk, motorok, gőzgépek, kazánok, vasszerkezetek, hidak, fenestrablakok, vasuti- és villamosvasutikocsik stb.

BODOKI MATILD
A LEGTISZTABB ÉS LEGÉRTÉKESEBB LUGOS ALKALIKUS SAVANYUVIZ
TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK.
FÖLERAKAT:
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI R.T.
BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

RÉPÁTI VIZ
AZ ÉGYÉNYES ÁSVÁNYVIZEK GYÖNGYE HURUTOS BANTALMAK ELLEN.
TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK.
FÖLERAKAT:
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI R.T.
BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

BORSZÉKI FÖKÜT
AZ SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK KIRÁLYA KIVÁLÓAN KÖZVÉNY ELLEN
BOLDIZSAR-KÜT
IDÜLT GYOMORBAJOK ELLEN
KOSSUTH-KÜT
VÉRSEGENYSÉG ELLEN.
TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK.
FÖLERAKAT:
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI R.T.
BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

ELÖPATAKI FÖRÁS
KIVÁLÓ VASAS SAVANYUVIZ GYOMORBAJOK ÉS SÁRGASÁG ELLEN
TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK.
FÖLERAKAT:
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI R.T.
BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

KÁSZONI FÖKÜT (SALUTARIS)
JÓ ÉS LITHIUM TARTALMÚ KIVÁLÓ GYÖGYVIZ
TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK.
FÖLERAKAT:
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI R.T.
BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

A Brázay Menthol-szesz
mint legkellemesebb bedörzsölő szer, legjobban megvéd az izzadás és a bágyadtság ellenében. Egy üveg ára 40 fillér! Üdit Hűsít

Gödöllőn

20-4000 négyzetméter nagyságban 3. 4 koronás és feljebb 5 évi kényelmes legzetésre kaphatók. Országut, vasúti állomás és 2 építési villamosvasút mellett, villanyvillagítást lábel telepen. — Bővebbet! Budapestben, KÖNIGES és RÉVÉSZ József-körút 68. és Gödöllőn a helyszínen. Telefon 167-80

Ajándékok!

ezüstből 2, aranyból 6, ékkövesek 30, ébresztőórák 4, zsebórák 6, ingaórák 14 koronától feljebb csakis jobb kivitelben beszerezhetők

Gati és Szabó ékszerész és órasoknál

Bécsi-utca 9., az Erzsébet-tér mellett. Nagyobb ezüst tárgyak és ékszerek gyári áron alul. Eltörött órák és ékszerek igen kis költséggel helyrehozhatók, vagy becseréltetnek. Tessék címünket tárcájába tenni, alkalomadtán hasznát veheti. Telefon 7-66

Telefon 55-49. Telefon 55-49

Műszaki iroda és gyár

Fried Zsigmond

központi fűtés, szellőztetések, légszesz, vízvezeték, csatornázás berendezése és műépítészeti bádigos

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 76. sz.

Vas és rézbutor

Pápai és Náthán

Budapest, VI., Andrásy-ut 2.

Vasbutor lakások és nyaralók részére kerít vasbutor, rézbutor, ruganyos matracok, gyermekkoszák stb. legújanyosabb árak mellett, csakis szolid kivitelben. Képes árjegyzékek kívánatra ingyen.

Teudloff K. és Dittrich T.

gépgyár-részvénytársaság

Budapest, IX., Mihálkovits-utca 18. szám

Különlegességek:

Felzerelési tárgyak, gőzkazánok, gépek, ipartelepek és gőzfűtésekhez. Gőzsugárkészülékek, perfectió, pulsmeterek és feszmérőkben.

Városi vízvezetési szerelvények.

Pály Testvérek

vasöntő, motor és gépgyára

Szeged.

Ajánljuk legújabb, teljesen magyar gyármányu „Frischmann” rendszerű nyersolajmotorjainkat, melyek az eddigieket minden tekintetben felülmúlják. Jelenleg kész és építés alatt raktáron 3, 5, 6, 12, 15, 30 HP nagyságban vannak.

Gyártunk legújabb kendertörő, valamint kender- és lentiloló gépeket s mindennemű kendergyári berendezéseket.

Ajánljuk továbbá teljesen likacsmentes vas- és kéregöntvényeinket felelősség mellett.

Kállai motorgyár

Összes hirdetéseinnek egyedüli pontos levéltársa:

KÁLLAI LAJOS motorgyára,

Budapest, VI., Gyár-utca 28.

Mindennemű legjobbnak elismert benzínmotor-eszélőkészletek 4, 6, 8, 10 lóerőtől feljebb csak itt kaphatók.

Tessék díszárjegyzéket kérni.

Építkezési

anyagok

szerszámgépek

használt és új állapotban vastartányok, kazánlemezek, csövek, gázkályhák

PICK L. és Tsa

Budapest, V., Nádor-utca 53.

TELEFON 81-67.

Az új szigorított mérleg-hitelesítés örvény folytán minden gazdának és kereskedőnek fontos tudni, hogy ez idő szerint a legfőbbkétebb és legmegbízhatóbb mérleggyár az ötven év óta fennálló

Schember C. és Fiai.

császári és királyi udvari szállítók, hidmérleggyárosok.

Budapest, IV., Váci-körút 59.

Felfordította a világot

az a siker, a melyet a különböző gyógyítók nevével kelt „Cladonia Raugiferina” kémiai összeállítású létrehozott szelídítőszert, a

KRISTALIN

Csodahatása

folytán, az összes világhírű szépségápoló intézetek kelt vezetőszerepet játszik. Szépséghibákat, ráncokat, szelídít, már 2-3-ik használat után eltűntet és hársónysimává, üdvé, fiatalra varázsolja a legfontnyadabb arcot is.

Próbátégely 50 fillér.

Kis tégely 1 korona. Üvegdoboz 3 korona

A Kristalin

Kapható minden nagyobb gyógyszeriarban drogériában és illatszerekkereskedésben.

Direkt megrendelések: **Olinkievich Sándor** V. R. kir. gyógyszerész, százasos, kémikus és katonai akadémiai tanár, Budapest, Baross-u. 91. címzendő

A vadászati idény beköszöntével

ajánljuk dús választékú és elsőrendű minőségű vadászfegyvereinket,

melyek esékély havi részletfizetés mellett beszerezhetők.

Aufrecht és Goldschmied

fegyverárúháza Budapest, Rákóczi-ut 30.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-UT 38.

Amerikai konyhamérleg

Ára: **2** kor. 80

Aranyozott öntött vasból 10 kg. erejéig, megbízható pontos szerkezettel.

Képes nagy árjegyzék az összes létező árucikkekről ingyen és bérmentve.

PÉNZELOLEGGEL

beraktározunk: butort, zongorát és kereskedelmi árut. Telefon: 119 05 Magyar Kereskedelmi, Szállítási és Beraktározás Betéti Társaság Budapest, VI., Király-utca 76

Telefon 165-26. Telefon 165-26

NAGY SAROKÜZLET. Népszínház-utca 47. számú új, modern házban egy szép nagy sarokküzlet. kisebb üzlethelyiségekkel és egy nagy, szép műteremmel 1909. augusztus 1-ére kiadók. Felvilágosítás a házfelügyelőnél.

VSZTOJKAI

A LEGKIVÁLÓBB LUGOS SÓS SAVANYÚVIZ GÉGE ÉS TUDÓHURUT ELLEN CUKORBETEGSÉGEKNÉL SPECIFICUM

TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK. FÖLERAKAT: MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI R.T. BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

BORHEGYI BORVIZ

SZIKLÁBÓL FAKADÓ TERMÉSZETES GYÖGY ÁSVÁNYVIZ. LITHIUMTARTALMÚ. HUGYHÁJTÓ.

TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK. FÖLERAKAT: MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI R.T. BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

BAROSS-FORRÁS

KITÜNŐ LITHIUMOS VASASE SAVANYÚVIZ VESEBÁJOK ELLEN

TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK. FÖLERAKAT: MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI R.T. BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

HORGÁSZ

ALKALI SÓS SAVANYÚVIZ GYOMORÉGES ELLEN KIVÁLÓAN ÉTVÁGYGERJESZTŐ

TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK. FÖLERAKAT: MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI R.T. BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

FELSŐ-RÁKOSI MÁRIA

FÖLDES-VASAS KIVÁLÓ GYÖGYVIZ LÉGCSÖHURUT ELLEN

TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK. FÖLERAKAT: MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI R.T. BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

„Szóló antinikotin” A jelenkor legjobb, az egészségre ártalmatlan és a legolcsóbb Szivarkahüvely

saját pénzének és egészségének ellensége, ha ezen hüvelyek helyett cifra és jó hangzású, de az egészségre ártalmas, silány hüvelyt fogyaszt. Csak a tények bizonyítanak. — Kérjen ajánlatot és eredeti mintát kap. 100 darab 13 kr., 1000 darab 1.15 frt.

Szántó Arnold, hüvely nagy lerakata, Budapest, VII., Király-utca 85. E.

Nyomatott A Nap Ujságyállalat körforgógépén, Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 9. szám.